

KRONIKA 2015 ROKU

STYCZEŃ

XXIII Finał WOŚP w Muzeum Papiernictwa

11 stycznia uczestniczyliśmy w kolejnym finale akcji WOŚP na rzecz podtrzymania wysokich standardów leczenia dzieci na oddziałach pediatrycznych i onkologicznych oraz dla godnej opieki medycznej seniorów.

Idea czerpania papierowych serduszek dla Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy narodziła się w Muzeum Papiernictwa dziewięć lat temu. Jej pomysłodawcom zależało na czynnym udziale instytucji w tej niecodziennej akcji. Łącząc szczytny cel, jakim jest pomoc chorym i potrzebującym, z wyjątkowym spędzeniem czasu w dusznickim młynie papierniczym, rokrocznie organizujemy bezpłatne warsztaty czerpania kartek papieru w kształcie serduszek.

*****

Ferie w młynie papierniczym

W okresie ferii zimowych od 19 stycznia do 1 marca 2015 roku Muzeum Papiernictwa wydłużyło czas otwarcia placówki do godziny 18.00, aby każdy zwiedzający zdążył skorzystać z warsztatów własnoręcznego czerpania papieru. A z naszej oferty skorzystało blisko 2 tysiące osób.

*****

Konkurs „Pocztówka z Dusznik-Zdroju” rozstrzygnięty!

15 stycznia 2015 roku komisja konkursowa złożona z pracowników Działu Naukowo-Oświatowego Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju wyłoniła zwycięzców konkursu „Pocztówka z Dusznik-Zdroju”.

W konkursie wzięły udział dzieci i młodzież z dusznickich szkół. Celem konkursu było zaprojektowanie pocztówki, która będzie przedstawiała młyn papierniczy w świątecznej oprawie.

Laureaci to:

W kategorii Szkoła podstawowa:

I miejsce – **Anna Wydrych**, klasa V B

II miejsce – **Adela Uznańska**, klasa IV B

III miejsce – **Alicja Dziuba**, klasa IV A

W kategorii Gimnazjum

I miejsce – **Sara Józefowska**, klasa I

II miejsce – **Dominika Konarzycka**, klasa I

III miejsce – **Nikoła Duda**, klasa I

Zwycięzcom serdecznie gratulujemy!

*****

Ostatni etap przebudowy suszarni zakończony!

27 stycznia 2015 roku dobiegła końca przebudowa wewnątrz dawnej suszarni papieru, stanowiącej około połowy zabytkowego kompleksu młyna papierniczego w Dusznikach-Zdroju. Inwestycja kosztowała blisko 3 miliony złotych. W suszarni powstaną m.in. nowe sale wystawowe i edukacyjne oraz magazyn zbiorów.

Przebudowa suszarni była zadaniem wieloletnim. W 2013 roku na jego realizację przeznaczono 991 815,82 złotych, w tym: 650 000,00 złotych ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Operacyjnego „Rozwój infrastruktury kultury”, priorytet: „Infrastruktura kultury” oraz 70 643,00 złotych ze środków finansowych Budżetu Województwa Dolnośląskiego. Wkład własny Muzeum Papiernictwa wynosił 271 172,82 złotych. W 2014 roku wartość zadania opiewała na kwotę 450 061,48 złotych, w tym 250 000,00 złotych ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i 200 000,00 złotych ze środków finansowych Budżetu Województwa Dolnośląskiego.

*****

LUTY

Walentynki w Muzeum Papiernictwa – lubię to!

14 lutego 2015 roku wraz ze wszystkimi zakochanymi turystami czerpaliśmy kartki w formacie A4 z odbiciem dłoni pary, przyjaciół, rodziców z dzieckiem.

Święty Walenty jest uznawany za opiekuna wszystkich, którzy się kochają, ale również tych, którzy darzą się przyjaźnią albo po prostu lubią. Dla nich właśnie zorganizowaliśmy warsztaty wspólnego odciskania dłoni w masie papierniczej oraz czerpania papierowych serc.

*****

Chopinalia w dusznickim młynie papierniczym

W dniach 16 oraz 20 lutego w ramach projektu Chopinalia odbyły się warsztaty artystyczne „Chopin w sztuce”. W muzealnej czerpalni uczestnicy wykonali papierowe kolaże, natomiast w pracowni grafiki powstały prace w technice monotypii.

Zajęcia poprowadzili pracownicy Muzeum: Dorota Zielińska-Pytlowany oraz Artur Goliński.

Chopinalia to projekt Miejskiego Zespołu Szkół w Dusznikach-Zdroju, poświęcony popularyzacji postaci i twórczości Fryderyka Chopina. Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju każdego roku aktywnie włącza się w to przedsięwzięcie. Wszakże nastoletni Fryderyk podczas pobytu w Dusznikach pisał na papierze wytwarzanym właśnie w dusznickim młynie. Świadczą o tym zachowane listy Chopina do przyjaciela i słowa: „A papier, na którym Ci piszę pochodzi z Reinerz...”.

*****

Digitalizację czas zacząć

26 lutego 2015 roku rozpoczęto digitalizację zbiorów zgromadzonych w dusznickim młynie papierniczym. Po jej zakończeniu zdjęcia obiektów będą dostępne w serwisie na podstronie „Przegląd zbiorów”. Większość z nich nie jest na co dzień dostępna dla zwiedzających.

Popularyzacja w Internecie to najbardziej spektakularna strona zamierzenia. Jednak najistotniejszy jest sam fakt wykonania możliwie najwierniejszych cyfrowych obrazów przedmiotów uznanych za zabytkowe. To proces digitalizacji. Jego celem jest utrwalanie i zachowanie dla przyszłych pokoleń dziedzictwa kulturowego. Zanim jednak cyfrowe kopie muzealiów trafią do cyfrowych archiwów oraz do sieci, należy wykonać żmudną pracę w studiu fotograficznym, a czasami także poza nim. Potrzebny jest do tego wysokiej klasy sprzęt. Na jego zakup Muzeum Papiernictwa pozyskało środki w ramach wielopłaszczyznowego projektu finansowanego z funduszy norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz środki krajowe.

*****

MARZEC

Grafika Młodych – wystawa czasowa

Kurator wystawy: mgr Artur Goliński

Okres prezentacji: 6 marca – 19 kwietnia

Patronat honorowy: prof. Piotr Kielan – Rektor Akademii Sztuk Pięknych we Wrocławiu

(O wystawach czasowych prezentowanych w Muzeum Papiernictwa w 2015 roku szerzej w zestawieniu *Wystawy czasowe w Muzeum Papiernictwa w 2015 roku*).

*****

Z barwami wiosny

Na przełomie lutego i marca 2015 roku, podobnie jak w latach ubiegłych Muzeum Papiernictwa uczestniczyło w Międzynarodowych Targach Turystycznych na płycie głównej Hali Stulecia we Wrocławiu.

Trzydniowa impreza (trwająca od 27 lutego do 1 marca) cieszyła się ogromnym zainteresowaniem odwiedzających. Po raz pierwszy podczas targów zorganizowano „Grę Targową”, polegającą na odnalezieniu biorącego udział w grze stoiska i wykonaniu określonego zadania. Na stoisku Muzeum Papiernictwa należało własnoręcznie wy-czerpać arkusz papieru. Tym razem masa papiernicza miała wiosenną, zieloną barwę, urozmaiconą dodatkiem różnokolorowych skrawków makulatury. Na stoisku można było zapoznać się z historią papieru i – oczywiście – z ofertą edukacyjną Muzeum.

*****

„Dzieje papieru i papiernictwa” na Politechnice Łódzkiej

12 marca 2015 roku w Bibliotece Politechniki Łódzkiej odbył się wernisaż wystawy wędrującej pt. „Dzieje papieru i papiernictwa”.

Prezentacja ekspozycji była możliwa dzięki współpracy Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju z łódzkim Instytutem Papiernictwa i Poligrafii oraz Stowarzyszeniem Papierników Polskich. Wystawa ukazuje historię papieru oraz techniki jego wytwarzania. Treści te zostały zilustrowane bogatą ikonografią w postaci starych rycin i fotografii, jak i obiektami muzealnymi pochodzącymi ze zbiorów Muzeum Papiernictwa. Specjalnie na tę prezentację Jan Bałchan i Maciej Szymczyk opracowali plansze informacyjne przedstawiające znaczenie Łodzi dla polskiej branży papierniczej oraz dzieje najstarszej w okręgu łódzkim fabryki papieru znajdującej się w Pabianicach.

Wystawa była czynna do 24 kwietnia 2015 roku w Galerii Biblio-Art., mieszczącej się w Bibliotece Politechniki Łódzkiej przy ulicy Wólczańskiej 223.

*****

Prelekcja o międzywojennym Zieleńcu!

23 marca 2015 roku niezwykle interesującą prelekcję pt. „Zimowe odkrycie Zieleńca – okres międzywojenny” wygłosił w Muzeum Papiernictwa dr hab. Tomasz Przerwa.

Tomasz Przerwa jest historykiem związanym z Uniwersytetem Wrocławskim. Specjalizuje się w dziewiętnasto- i dwudziestowiecznej historii Śląska. W swojej pracy naukowej zajmuje się badaniami nad turystyką i wypoczynkiem w Sudetach przed 1945 rokiem. Organizatorem spotkania była Beata Dębowska – kierownik Działu Miejskiego Muzeum Papiernictwa.

*****

Eksperci Banku Światowego w Muzeum Papiernictwa

27 marca 2015 roku gościli w Muzeum Papiernictwa eksperci z Banku **Światowego**: Guy Alaerts, Winston Yu i Douglas Hamilton. Towarzyszyli im: Witold Krochmal i Jacek Drabiński z Biura Koordynacji Projektu Ochrony Przeciwpowodziowej Dorzecza Odry.

W Muzeum eksperci zapoznali się ze stratami powodziowymi na obszarze ziemi kłodzkiej, spowodowanymi wylewami rzek w 1997 i 1998 roku. Druga z powodzi przyniosła wiele szkód w Dusznikach-Zdroju oraz kilku innych miejscowościach leżących nad Bystrzycą Dusznicką. Poważnie ucierpiało wówczas również Muzeum Papiernictwa. Już jesienią 1998 roku, po usunięciu części zniszczeń powodziowych, zespół pracowników Muzeum Papiernictwa przygotował wystawę dokumentującą straty dokonane przez żywioł w okolicznych miejscowościach.

W ramach programu przeciwpowodziowego na ziemi kłodzkiej ma powstać szereg obiektów hydrotechnicznych, zabezpieczających obszar powiatu kłodzkiego przed wylewami. Planuje się budowę kilku zbiorników przeciwpowodziowych, m.in. w Boboszowie, Szalejowie, Roztokach Bystrzyckich. Ponadto wzdłuż niektórych rzek powstaną nowe wały przeciwpowodziowe, zbiorniki przepływowe czy poldery.

*****

Konferencja „Produkt regionalny Ziemi Kłodzkiej”

31 marca 2015 roku w Muzeum Papiernictwa odbyła się konferencja „*Produkt regionalny Ziemi Kłodzkiej*”, podsumowująca projekt „Sieciowa współpraca w Euroregionie Glacensis”. Jej organizatorem było Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Glacensis oraz Muzeum Papiernictwa. W krótkich wystąpieniach prelegenci omówili dotychczasowe doświadczenia i planowane w przyszłości działania w zakresie produktu regionalnego. Dyrektor Muzeum Papiernictwa Maciej Szymczyk zwrócił uwagę zgromadzonych na najstarszy produkt regionalny ziemi kłodzkiej – papier czerpany. Tradycje jego wyrobu sięgają bowiem połowy XVI wieku. Radny Sejmiku Dolnośląskiego Zbigniew Szczygieł opowiedział o partnerskim porozumieniu skoncentrowanym na hodowli i przetwórstwie mięsny – Kłastrze Wołowina Sudecka. Z tematyką zdrowej żywności zaznajomiła uczestników spotkania przedstawicielka Grupy Producentów Ekologicznych „Dolina Gryki” – Katarzyna Ślusarek-Kyś. Konferencję, a jednocześnie dyskusję zakończyło wystąpienie Sekretarza Euroregionu Glacensis Radosława Pietucha, który w swojej prezentacji przekonywał do kontynuowania rozpoczętego procesu współpracy w zakresie produktu regionalnego, chociażby przez tworzenie oferty edukacyjnej, jak również nauczania regionalnego ziemi kłodzkiej. Uwieńczeniem spotkania były warsztaty czerpania papieru.

*****

KWIECIEŃ

Rektorzy największych śląskich uczelni z Polski i Czech spotkali się w papierni

10 kwietnia 2015 roku w Muzeum Papiernictwa odbyły się obrady Konferencji Rektorów Uniwersytetów Śląskich (KRUS). Forum to skupia największe uniwersytety z terenu Śląska w Polsce i Czechach (Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Opolski, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach, Slezská Univerzita w Opawie i Ostravská Univerzita).

Organizatorzy spotkania KRUS w Dusznikach-Zdroju to: Uniwersytet Wrocławski, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego i Muzeum Papiernictwa. W posiedzeniu uczestniczył marszałek województwa dolnośląskiego Cezary Przybylski, wicemarszałek Tadeusz Samborski, rektor Uniwersytetu Wrocławskiego Marek Bojarski, dyrektor Muzeum Papiernictwa Maciej Szymczyk oraz rektorzy i pracownicy pozostałych współpracujących ze sobą uczelni, dyrektorzy kilku wydziałów Urzędu Marszałkowskiego i radni wojewódzcy.

Celem dusznickiego spotkania było omówienie możliwości pozyskiwania środków unijnych na wspólne przedsięwzięcia naukowe realizowane przez uczelnie z Polski i Czech, w kontekście tworzonego obecnie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej Novum. Ważną rolę w tym zakresie może odgrywać samorząd województwa dolnośląskiego, o czym zapewnił marszałek Cezary Przybylski.

Pobyty rektorów w Muzeum Papiernictwa stał się okazją do prezentacji instytucji, która od kilku lat jest doskonałą wizytówką Samorządu Województwa Dolnośląskiego na ziemi kłodzkiej. Zauważono również rosnącą rolę dusznickiego Muzeum w polsko-czeskich relacjach. Na zakończenie spotkania wszyscy obecni obejrzeni historyczny młyn papierniczy oraz wzięli udział w odbijaniu dłoni w arkuszu papieru.

*****

Velké Losiny z Dusznikami

15 kwietnia 2015 roku odbyła się uroczystość podpisania listu intencyjnego pomiędzy Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju a Ruční papírna Velké Losiny a.s. z Republiki Czeskiej. Ze strony naszego Muzeum porozumienie podpisał: dyrektor Maciej Szymczyk i wicedyrektor Joanna Seredyńska, a ze strony czeskiej: prezes spółki Petr Fouček oraz przewodniczący Rady Nadzorczej Marek Cienciála.

Obydwie instytucje zarządzają młynami papierniczymi, które są świadectwem potęgi dawnego papiernictwa na terenie Sudetów; niegdyś w całym paśmie gór działało około pięćdziesięciu młynów papierniczych, a do naszych czasów zachowały się jedynie dwa. Mają one szansę zostać wpisane na Listę światowego dziedzictwa UNESCO. Właśnie ta idea stała się głównym powodem podpisania porozumienia w Dusznikach-Zdroju. Ponadto strony zadeklarowały współpracę w zakresie wymiany doświadczeń oraz wzajemnej promocji.

Projektem zainteresowały się władze wojewódzkie, którym bardzo zależy na aktywizacji stosunków z graniczącymi z Dolnym Śląskiem regionami po stronie czeskiej. Ponadto wsparcie zadeklarowały: Narodowy Instytut Dziedzictwa w Warszawie oraz Národní památkový ústav w Pradze, które w tej sprawie prowadzą uzgodnienia. Tradycje wyrobu papieru w leżących na Morawach, nieopodal Šumperku, Velkých Losinach sięgają 1596 roku. Obecna papiernia powstała w XVIII wieku. Tradycje ręcznego wyrobu papieru kontynuowane są tam do dnia dzisiejszego. W starej papierni prezentowane są wystawy poświęcone historii papiernictwa w Czechach. Podobnie jak w dusznickim Muzeum, turyści mogą tam oglądać pokazy czerpania papieru oraz wykonać własny arkusz.

List intencyjny dotyczący współpracy pomiędzy

Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju

ul. Kłodzka 42, Rzeczpospolita Polska

a

Ruční papírna Velké Losiny a.s.

Velké Losiny 9, Republika Czeska

Preambuła

Pogranicze polsko-czeskie jest obszarem posiadającym chlubne tradycje ręcznego wyrobu papieru; w przeszłości istniały tu liczne młyny, w których wytwarzano arkusze wykorzystywane do pisania i drukowania. Do dziś pozostały jedynie dwie historyczne papiernie, które mogą być dumne z tradycji sięgających XVI wieku. Przez cztery stulecia działalność obydwu młynów służyła rozwojowi kulturalnemu i cywilizacyjnemu okolicznych miejscowości oraz regionów. Dziś oba młyny stanowią unikatowy przykład dziedzictwa przemysłowego w zakresie dawnego papiernictwa, zasługujący na szczególne zainteresowanie ze strony władz państwowych i samorządowych, miejscowych społeczności oraz rzesz turystów żądnych poznawania dziejów obszaru leżącego w pasmach Gór Orlickich i Jeseníków.

Strony uzgadniają, co następuje:

§ 1

Celem niniejszego listu intencyjnego jest:

1. Współpraca dla umacniania znaczenia obydwu młynów papierniczych dla dziedzictwa kulturowego Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Czeskiej oraz Europy i świata,
2. Wzajemna promocja oferty kulturalnej, edukacyjnej i turystycznej młynów papierniczych w Dusznikach-Zdroju i w Velkých Losinách.

§ 2

Strony przyjmują następujące priorytety we wzajemnej współpracy:

1. Wspólne starania o wpisanie młynów papierniczych w Dusznikach-Zdroju i Velkých Losinách na listę światowego dziedzictwa UNESCO jako transgranicznego wpisu seryjnego. Strony zobowiązują się do wzajemnego informowania partnera o wszelkich działaniach podejmowanych w tym zakresie.

2. Wymianę doświadczeń w zakresie ochrony konserwatorskiej młynów papierniczych,
3. Wymianę doświadczeń w zakresie promocji oferty kulturalnej, edukacyjnej i turystycznej,
4. Wzajemną promocję poprzez:
  - a. kolportaż materiałów reklamowych partnera,
  - b. opracowanie i wydrukowanie wspólnych materiałów informacyjnych promujących obydwu młyny w j. polskim i czeskim,
  - c. zamieszczenie na własnych stronach internetowych podstawowych informacji o partnerze,
  - d. olinkowanie stron internetowych instytucji.

§ 3

1. Strony deklarują chęć organizowania spotkań grup roboczych w celu realizacji zapisów niniejszej deklaracji oraz wymiany doświadczeń.
2. Niniejszy list intencyjny, nie pociąga za sobą zobowiązań finansowych dla którejkolwiek ze stron.

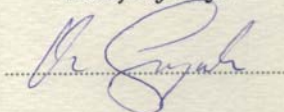
§ 4

Osobami odpowiedzialnymi za koordynację działań wynikających z niniejszego listu intencyjnego oraz innych uzgodnień są:

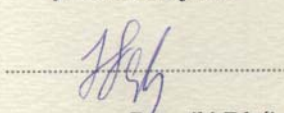
- Maciej Szymczyk ze strony Muzeum Papiernictwa
- Petr Fouček ze strony Ruční papírna Velké Losiny a.s.

Przedstawiciele
Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju

Maciej Szymczyk

Joanna Sreduńska

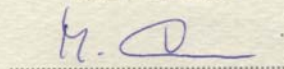

Przedstawiciele
Ruční papírna Velké Losiny a.s.

Petr Fouček

Marek Cienciala

Duszniki-Zdrój, dnia 15 kwietnia 2015 roku

Dohoda o spolupráci

mezi

Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju

ul. Kłodzka 42, Rzeczpospolita Polska

a

Ruční papírna Velké Losiny a.s.

Velké Losiny 9, Republika Czeska

Preambule

Polsko-české pohraničí je oblastí s bohatou tradicí papírenského řemesla; v minulosti zde byly četné mlýny, ve kterých byl vyráběn ruční papír používaný pro psaní a tisk. Do dnešní doby se dochovaly pouze dvě historické papírny, které mohou být hrdé na svoje tradice sahající až do XVI. století. Po čtyři století oba mlýny přispívaly ke kulturnímu a civilizačnímu rozvoji okolních obcí a regionů. V současné době oba mlýny představují unikátní příklad průmyslového dědictví v oblasti dávné výroby ručního papíru, zasluhující si zvláštní pozornost ze strany státních orgánů, místních komunit a zástupců turistů, toužících poznat historii Orlických hor a Jeseníků, které dnes leží na obou stranách polsko-české hranice.

Smluvní strany se dohodly takto:

§ 1

Účelem této dohody je:

1. Spolupráce s cílem posílit význam obou papírenských mlýnů pro kulturní dědictví Polské a České republiky a také Evropy a světa.
2. Vzájemná propagace kulturní, vzdělávací a turistické nabídky papírenských mlýnů v Dusznikach-Zdroju a ve Velkých Losinách.

§ 2

Strany schvalují následující priority pro vzájemnou spolupráci:

1. Úzká spolupráce při snaze o společný přeshraniční zápis ručních papíren v Dusznikach-Zdroju a Velkých Losinách na list světového dědictví UNESCO. Strany se zavazují k poskytování veškerých informací týkajících se tohoto záměru.

2. Výměna zkušeností v oblasti památkové ochrany papírenských mlýnů.
3. Výměna zkušeností v oblasti propagace kulturní, vzdělávací a turistické nabídky.
4. Vzájemná propagace prostřednictvím:
  - a. distribuce reklamních materiálů partnera,
  - b. přípravy a tisku společných informačních materiálů propagujících oba mlýny a to jak v polském, tak českém jazyce,
  - c. zveřejnění na svých internetových stránkách základních informací o partnerovi,
  - d. o umístění odkazů na webové stránky institucí.

§ 3

1. Strany deklarují záměr organizování setkání pracovních skupin s cílem realizace bodů této dohody a výměny zkušeností.
2. Tato smlouva nezahrnuje finanční závazky pro žádnou ze smluvních stran.

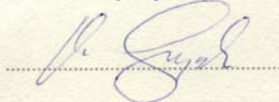
§ 4

Osoby odpovědné za koordinaci činností vyplývajících z této dohody a další opatření:

- dr hab. Maciej Szymczyk, zástupce Muzeum Papiernictwa
- Petr Fouček, zástupce Ruční papírny Velké Losiny a.s.

Zástupce
Muzeum Papiernictwa Dusznikach Zdroju

Maciej Szymczyk

Joanna Sereďyńska

Zástupce
Ruční papírna Velké Losiny a.s.

Petr Fouček

Marek Cienciala

V Dusznikach Zdroju, dne 15. dubna 2015

*****

Przedletnie promowanie

Od 17 do 19 kwietnia 2015 roku Muzeum Papiernictwa wraz z przedstawicielami Dusznik-Zdroju i gestorami dusznickiej bazy turystycznej uczestniczyło w targach „Lato 2015”, odbywających się w Warszawie. Dusznickie stoisko prezentowało się bardzo okazale, co zaowocowało przyznaniem mu wyróżnienia w konkursie zorganizowanym przez organizatora.

Odwiedzający mogli zapoznać się z szeroką ofertą Muzeum na sezon letni, a także zaczerpnąć własnoręcznie arkusz papieru w kształcie serca.

Z kolei 25 kwietnia, również wspólnie z dusznicką ekipą promocyjną, wzięliśmy udział w imprezie rozpoczynającej sezon letni w partnerskim mieście Dusznik w Republice Czeskiej – Novém Městě nad Metují. Licznie przybyli na rynek goście i mieszkańcy chętnie zasięgali informacji o ofercie miasta i Muzeum, a możliwość własnoręcznego wyczerpania arkusza papieru ze znakiem wodnym i tu cieszyła się ogromnym zainteresowaniem.

*****

Nasze projekty docenione przez MKiDN

W kwietniu 2015 roku zapadła decyzja Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o dofinansowaniu dwóch projektów naszego Muzeum z programów operacyjnych MKiDN. Projekty przygotował zespół pod kierownictwem wicedyrektor Joanny Seredyńskiej.

Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju Inkubatorem Kultury – stworzenie programu przygotowawczego dla inwestycji

Projekt obejmuje wszelkie prace projektowe i przygotowawcze mające na celu przeprowadzenie w kolejnych latach spektakularnego, wielopłaszczyznowego projektu, obejmującego:

- adaptację i rozbudowę na cele działalności kulturalnej zakupionych przez Muzeum Papiernictwa zniszczonych postindustrialnych zabudowań oraz poprawę, w zakresie zagospodarowania przestrzennego, otoczenia zabytku;
- rozbiórkę istniejącego pawilonu wybudowanego w latach 70. ubiegłego stulecia, w którym obecnie swą siedzibę ma sklep muzealny, i zastąpienie go nowoczesnym pawilonem ekspozycyjno-edukacyjnym;
- scalenie całego kompleksu budynków (obecnej siedziby Muzeum – młyna papierniczego i suszarni, budynku dawnej kotłowni oraz pawilonu).

Intencją projektu jest wykreowanie – na bazie posiadanych zasobów nieruchomości i ruchomych – Muzeum Papiernictwa jako „inkubatora kultury” oraz poprawa istnie-

jącego otoczenia Muzeum jako niezbędnej oprawy dla unikatowego obiektu, jakim jest siedemnastowieczny młyn papierniczy.

Wartość projektu: 141 450,00 złotych

Dofinansowanie pozyskane z Programu Operacyjnego MKiDN „Rozwój infrastruktury kultury”, priorytet „Infrastruktura domów kultury”: 70 000 złotych.

Zakup kolekcji polskich banknotów zabytkowych – dla rozbudowy kolekcji Muzeum Papiernictwa oraz nowej wystawy stałej

Zakup kolekcji polskich banknotów zabytkowych pozwoli na poszerzenie i rozbudowanie kolekcji banknotów znajdującej się w zbiorach Muzeum. Banknoty przewidziane do zakupu stanowią kolekcję prezentującą przekrój najważniejszych banknotów od czasów Insurekcji Kościuszkowskiej poprzez czasy Księstwa Warszawskiego, Królestwa Polskiego, wojennej emigracji (1941–1942) aż po banknoty PRL. Kwestią niezwykle istotną jest również fakt, iż planowana do zakupu kolekcja idealnie wpisuje się w scenariusz nowej wystawy stałej, realizowanej w ramach funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego, której wernisaż planowany jest na początek 2016 roku.

Wartość projektu: 86 771,40 zł

Dofinansowanie otrzymane z Programu Operacyjnego MKiDN „Kolekcje”, priorytet 4 „Kolekcje muzealne” – 59 000 złotych.

*****

„Kościoły pokoju na Dolnym Śląsku” w fotografiach Barbary Górniak – wystawa czasowa

Kurator wystawy: mgr Ewa Kłonowska

Okres prezentacji: 29 kwietnia – 21 czerwca

Patronat honorowy: Waldemar Pytel – biskup luterański

*****

Premiera w YouTube!

30 kwietnia 2015 roku w ramach realizacji projektu finansowanego z funduszy norweskich i funduszy EOG oraz środków krajowych powstał telewizyjny spot, który będzie emitowany w stacji ogólnopolskiej i regionalnej, zachęcający do odwiedzenia dusznickiego młyna papierniczego. To wstęp do przyszłorocznej promocji efektów projektu, wśród których będą m.in. dwie nowe wystawy stałe.

Spot „Zaczerpnij historii” można oglądać na stronie Muzeum Papiernictwa w serwisie YouTube.

*****

MAJ

Majówka w młynie papierniczym

W dniach od 1 do 3 maja 2015 roku świętowaliśmy wraz z turystami majówkę. Przygotowaliśmy okolicznościową atrakcję – każdy mógł wykonać kartkę papieru ze znakiem wodnym prezentującym daty 1 i 3 maja, a dodatkowo arkusz o zapachu lawendy oraz odbić swoją dłoń w masie papierniczej, jak zazwyczaj robią to VIP-y i celebryci odwiedzający nasze Muzeum.

Turystom została udostępniona także wystawa czasowa, na której można było zobaczyć fotografie wpisanych na Listę światowego dziedzictwa UNESCO kościołów pokoju w Jaworze i Świdnicy. Autorką prac jest wrocławska artystka Barbara Górniak.

*****

To była noc!

16 maja 2015 roku, w sobotni wieczór, odbyła się kolejna edycja „Nocy w Muzeum”. Można było wówczas bezpłatnie zwiedzić papiernię, czerpać papier z elementami fluorescencyjnymi, obejrzeć wystawy czasowe, a na muzealnym dziedzińcu – także pokaz slajdów dawnych dusznickich fotografii, przygotowany przez Marcina Lemejdę.

Gościem specjalnym „Nocy w Muzeum” był dusznicki kolekcjoner Jerzy Lemejda, który zaprezentował etykiety zapalczane z własnych zbiorów.

Amatorów późnego uczestnictwa w kulturze – ku naszej radości – nie brakowało.

*****

„Etykiety zapalczane” – wystawa czasowa

Kurator wystawy: mgr Dorota Zielińska-Pytłowany
Prezentowana kolekcja ze zbiorów Jerzego Lemejdy
Okres prezentacji: 16–30 maja

*****

*****

„Dzieje papieru i papiernictwa” w Pabianicach

Od 16 maja do 31 października 2015 roku przygotowana przez Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju wystawa „Dzieje papieru i papiernictwa” była prezentowana w Muzeum w Pabianicach.

Od wielu już lat ekspozycja ta promuje w Polsce wiedzę o historii papieru i technikach jego wytwarzania. Na wystawie zobaczyć można m.in. zabytkowe formy czerpalnicze, aparaturę służącą do badania właściwości papieru oraz pochodzące z okresu międzywojennego wzorniki papieru. Specjalnie dla mieszkańców Pabianic przygotowane zostały plansze ukazujące dzieje nieistniejącej już Pabianickiej Fabryki Papieru, która przed drugą wojną światową razem z zakładami w Myszkowie i Włocławku tworzyła największą w Polsce spółkę akcyjną Steinhagen i Saenger Fabryki Papieru i Celulozy.

*****

Unikatowe polskie banknoty wzbogaciły zbiory Muzeum Papiernictwa

18 maja 2015 roku Muzeum Papiernictwa powiększyło swoje zbiory numizmatyczne o niezwykle interesującą kolekcję, liczącą 69 historycznych banknotów polskich, pochodzących z lat 1794–1989. Do najcenniejszych obiektów zaliczyć należy bilety skarbowe emitowane podczas Insurekcji Kościuszkowskiej czy banknot jednoczłotowy z czasów Powstania Listopadowego. Rarytatem numizmatycznym jest również komplet banknotów Banku Polskiego wydrukowanych na emigracji po wybuchu drugiej wojny światowej w Anglii i USA.

Wśród zakupionych banknotów nie mogło zabraknąć również tych wprowadzonych przez władze komunistyczne w latach 1946–1989, które wielu Polaków pamięta z czasów swego dzieciństwa lub młodości. Przy zakupie wybrano banknoty związane z burzliwymi dziejami Polski od XVIII do XX wieku. Zakupione obiekty obrazują również zmiany zachodzące w technice druku banknotów oraz w sposobach ich zabezpieczania. Zakup kolekcji polskich banknotów zabytkowych dla rozbudowy kolekcji Muzeum Papiernictwa oraz na potrzeby nowej wystawy stałej dofinansowano kwotą 59 tysięcy złotych ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Kolekcje”, priorytet „Kolekcje muzealne”. Wkład własny w kwocie prawie 28 tysięcy złotych zapewnił Samorząd Województwa Dolnośląskiego.

Zakupione w maju banknoty stanowią trzon numizmatycznych kolekcji Muzeum Papiernictwa. Docelowo w naszych zbiorach chcemy zgromadzić wszystkie polskie pieniądze papierowe, które były emitowane od 1794 roku do czasów współczesnych. Zbiory te staną się podstawą nowej działalności Muzeum Papiernictwa w zakresie wszechstronnej edukacji o pieniądzu. W tym celu nasza instytucja pod-

jęła już współpracę z Narodowym Bankiem Polskim, Centrum Pieniądza w Warszawie, Polską Wytwórnią Papierów Wartościowych S.A. oraz wybitnymi znawcami w dziedzinie numizmatyki.

*****

Dar Narodowego Banku Polskiego dla naszego Muzeum

27 maja 2015 roku Narodowy Bank Polski przekazał dusznickiemu Muzeum 292 za-
bytkowe banknoty. Tym razem do placówki trafiły rarytasy z lat 1944–1993. Wśród
nich są wydrukowane jeszcze w ZSRR banknoty o nominałach od 50 groszy do 500
złotych, banknoty o nominałach 1 złoty – 1000 złotych z lat 1946–1947 oraz komplet
banknotów z serii „Wielcy Polacy” z lat 1975–1993 o nominałach od 10 złotych do 2
000 000 złotych. Pieniądze z podobiznami wielkich Polaków zaprojektował wybit-
ny grafik Andrzej Heidrich, który jest również autorem będących obecnie w obiegu
polskich banknotów z podobiznami władców Polski.

Banknoty przekazane Muzeum Papiernictwa nigdy dotąd nie opuszczały skarbcza ban-
kowego. Dyrektor Muzeum Maciej Szymczyk odbierał je osobiście w specjalnie strze-
żonym gabinecie w gmachu Narodowego Banku Polskiego z rąk czworga skarbników.
Przez to, że nigdy nie były w użyciu, żaden z nich nie ma najmniejszego zagniecenia.
Z tego też względu ich wartość kolekcjonerska jest bardzo wysoka. Szacujemy, że
dzięki darowi NBP wartość naszych kolekcji wzrosła o wiele tysięcy złotych.

*****

CZERWIEC

Wystawa „Laboratorium papieru” w Chełmnie nad Wisłą

Od 12 czerwca do 13 września 2015 roku nasza wystawa „Laboratorium papieru”
była prezentowana w Muzeum Ziemi Chełmińskiej w Chełmnie nad Wisłą. Ekspo-
zycja opracowana przez Jana Bałchana porusza zagadnienia związane ze współcze-
sną produkcją papieru, jego klasyfikacją, a przede wszystkim umożliwia zwiedza-
jącym zabawę w oznaczenie wybranych właściwości papieru, takich jak grubość,
twardość czy odporność na zginanie.

*****

„Sztuka Papieru” młodych duszniczan – wystawa czasowa

Kurator wystawy: mgr Dorota Zielińska-Pytłowany

Okres prezentacji: 24 czerwca – 19 lipca

Patronat honorowy: Piotr Lewandowski – Burmistrz Dusznik-Zdroju

*****

„Historyczne banknoty” – wystawa czasowa

Kurator wystawy: mgr Jan Bałchan

Okres prezentacji: 24–28 czerwca

*****

„Piękno odnalezione” – wystawa plenerowa w Krakowie i Warszawie

Od 19 czerwca do 18 lipca 2015 roku na Krakowskim Przedmieściu przy Uniwersytecie Warszawskim zaprezentowano wystawę plenerową poświęconą dusznickiemu młynowi papierniczemu.

„*Piękno odnalezione*” to ogólnopolski projekt prezentujący polskie obiekty historyczne, realizowany od 2009 roku. W kolejnych odsłonach, na wystawach plenerowych, stronie internetowej projektu oraz w wydawnictwach prezentowano przywrócone do dawnej świetności pałace, zamki, dwory oraz zrewitalizowane obiekty przemysłowe.

*****

LIPIEC

Papierowa „Barbara”

14 lipca 2015 roku w barze „Barbara” we Wrocławiu odbyła się konferencja prasowa poświęcona naszym staraniom o wpisanie dusznickiego młyna papierniczego na Listę światowego dziedzictwa UNESCO. Zachęcaliśmy do odwiedzenia naszego Muzeum oraz do uczestnictwa w nadchodzącym Święcie Papieru (sobota – niedziela, 25–26 lipca). Oczywiście, nie zabrakło naszego mobilnego stanowiska do czerpania papieru, zatem każdy odwiedzający tego dnia „Barbarę” miał możliwość własnoręcznego wykonania kartki średniowieczną metodą. Swoje prace zaprezentowała również wrocławska artystka sztuki papieru Adrianna Konopniak-Karpowicz.

Papierowy wtorek z udziałem Muzeum Papiernictwa był również okazją do spotkania się z Markiem Sztarkiem, koordynatorem współpracy Europejskiej Stolicy Kultury Wrocław 2016 z regionem Dolnego Śląska.

Bar „Barbara” (przy podziemnym przejściu na ulicy Świdnickiej) przed wielu laty był miejską jadłodajnią i kultowym miejscem spotkań wrocławian. Po remoncie urządzono w nim nowoczesną siedzibę głównego operatora wydarzeń związanych z piastowaniem przez Wrocław w 2016 roku tytułu Europejskiej Stolicy Kultury, w tym infopunkt ESK. „Barbara” ma jednak przede wszystkim pozostać otwartą

przestrzenią spotkań oraz miejscem różnorodnych działań. Od otwarcia w czerwcu 2015 roku do końca 2016 roku każdy wtorek jest poświęcony w „Barbarze” szeroko pojętemu regionowi.

*****

XV Święto Papieru

25 i 26 lipca 2015 roku odbyła się piętnasta edycja Święta Papieru. Najważniejszym przesłaniem imprezy jest popularyzowanie wiedzy o papierze – jego historii, roli cywilizacyjnej i kulturowej, a także o samym duszniczym młynie papierniczym. Bezpłatny wstęp, interesujące stoiska, konkursy, gry, zabawy i muzyka – to atrakcje mające na celu zainteresowanie publiczności i podanie tej wiedzy w łatwo przyswajalnej postaci. Jednak i ekspozycje muzealne przeżywały prawdziwe oblężenie, a niecodzienna możliwość wypróbowania wybranych aparatów do badania właściwości papieru przyciągała nie tylko najmłodszych. Zwiedzanie z przewodnikiem, gwarantujące ciekawą opowieść, za każdym razem gromadziło grupę ledwie mieszczącą się w salach wystaw stałych. 25 i 26 lipca progi Muzeum Papiernictwa przekroczyło bez mała 10 tysięcy osób! Koordynatorką imprezy była Agata Daniel.

„Chciałbym powiedzieć...” – wystawa czasowa

W ramach Święta Papieru odbył się wernisaż wystawy czasowej prezentującej prace z papieru autorstwa Ryszarda Bilana.

Kurator wystawy: mgr Dagmara Kacperowska

Okres prezentacji: 25 lipca – 13 września

Kolorowe jarmarki

Pod namiotami wypełniającymi muzealny dziedziniec i część ogrodową 64 twórców, artystów i rzemieślników prezentowało lokalne i regionalne skarby: od naturalnych produktów spożywczych – poprzez wyroby rękodzieła i sztuki – po stanowiska dawnych rzemiosł. Przyciągały produkty z papieru, szkła, ceramiki, wikliny, brązu, suchych kwiatów, bawełny, lnu, gliny. Kusyły miody w licznych gatunkach, przetwory z aronii, wariacje na temat chałwy lnianej, kaszy gryczanej i... mydła.

Największe zainteresowanie wzbudzały stanowiska demonstrujące, a nawet uczące pewnych technik i umiejętności. Najpierw te przygotowane przez Muzeum Papiernictwa – wśród nich najbardziej oblegano stanowisko czerpania papieru. Można było nie tylko samodzielnie wykonać kartkę, ale także ułożyć w masie papierniczej kompozycję przy użyciu kwiatów i ziół. Pod kolejnymi muzealnymi namiotami prezentowano: shibori – japońską sztukę ozdabiania tkanin (w tym przypadku papieru) przez farbowanie; batik – metodę ozdabiania z użyciem wosku i barwnika; typografię – jedną z technik druku wypukłego (na starej maszynie typograficznej odbijało

się fragment listu pisanego przez Fryderyka Chopina: „a papier, na którym Ci piszę jest z Dusznik...”). Samodzielnie można było także wypróbować suchą pieczęć oraz stemple.

Organizatorzy Święta Papieru zaprosili grupę artystów, którzy prezentowali bardzo ciekawe techniki: David Hazar z Izraela – sitodruk na tkaninie, Tadeusz Grajpel – działanie prasy drukarskiej Gutenberga (na własnoręcznie wykonanej rekonstrukcji), Adam Szewczyk, Artur Biernacki i Tomasz Siwak z Polskiego Towarzystwa Origami uczyli, jak samodzielnie wykonać efektowne papierowe formy. Katarzyna Wróblewska pokazała quilling – technikę z dziedziny papieroplastyki, służącą do tworzenia ozdób z wąskich pasków papieru. Na stoisku „Magiczna Kartka” Marty Krupy można było zapoznać się ze scrapbookingiem – sztuką ręcznego tworzenia i dekorowania albumów ze zdjęciami i pamiątkami rodzinnymi. Dobrosława Horbacz zaprezentowała iris folding – wykonywanie wzorów z kolorowych, nachodzących na siebie pasków papieru w taki sposób, aby środek wzoru tworzył kształt przypominający przysłony fotograficzne.

W sobotę ogromnym zainteresowaniem cieszyło się stoisko Lasów Państwowych (Nadleśnictwo Zdroje) z grami i zabawami edukacyjnymi związanymi z lasem. Była m.in. „ścieżka zmysłów”, ułożona z rozmaitego leśnego podłoża, po której należało przejść boso z zawiązanymi oczami.

Po raz pierwszy Święto Papieru gościło uczestników geocachingu. Chodzi o „poszukiwanie skarbów” za pomocą odbiornika GPS. Ideą przewodnią jest znalezienie ukrytego wcześniej w terenie pojemnika (*geocache*) i odnotowanie tego faktu na specjalnej stronie internetowej. Zabawę zorganizowała Katarzyna Zielonka ze Szczytnej i nazwała ją „I Event Muzealny”.

Papierowe zmagania

Program imprezy był wypełniony licznymi atrakcjami dla najmłodszych. Dzieci mogły do woli kolorować, wycinać z papieru zwierzaki oraz tworzyć papierowe kwiaty – wszyscy za swoją artystyczną twórczość otrzymali nagrody. Sporo emocji wzbudzała zabawa terenowa połączona z quizem pod nazwą „W poszukiwaniu papieru”. Każdy otrzymał zestaw składający się z mapy, instrukcji oraz listy pytań. Uczestnicy mieli godzinę na znalezienie odpowiedzi na pytania dotyczące Muzeum i znajdujących się w nim eksponatów.

Specjalnie dla rodzin przygotowany został trójbój papierowy o **nagrodę prezesa firmy Mondi Świecie S.A.** Rozpoczął się konkurencją podnoszenia papierowej sztangi, która tylko z pozoru wydaje się lekka (jej waga to – bagatela – blisko 20 kilogramów). Tym bardziej tegoroczny rekord – 70 dźwignięć – jest godny uznania. Najmłodszy uczestnicy zdobywali punkty dla rodzin, rzucając rolką papieru do celu. Dyscypliną, która wzbudzała spore emocje, był rzut na odległość kulą, wykonaną oczywiście z papieru, a dokładniej z „Gazety Wrocławskiej”, która była patronem medialnym imprezy.

Kolejny konkurs – o nagrodę Dyrektora Muzeum Papiernictwa – sprawdził wiedzę naszych gości na temat dusznickiego młyna, historii i współczesności papiernictwa. Walka w konkursie była bardzo wyrównana, dlatego – zarówno w sobotę, jak i w niedzielę – konieczne było przeprowadzenie dogrywki w celu wyłonienia zwycięzcy.

Wśród laureatów konkursów znaleźli się goście przybyli do nas z całej Polski. Cenne nagrody (tablety, pamięci USB, aparaty fotograficzne oraz przydatne w podróżowaniu gadżety) pojechały m.in. do Sopotu, Gdańska, Lęborka, Brzegu, Otwocka, Inowrocławia, Chorzowa, Gliwic, ale także do okolicznych miejscowości: Kudowy-Zdroju i Polanicy-Zdroju.

Wygrał quilling

Podobnie jak w latach ubiegłych, także podczas tegorocznego Święta Papieru został rozehgrany konkurs na najciekawszą pamiątkę zaprezentowaną na Święcie Papieru. Jego uczestnicy rywalizowali o nagrodę Marszałka Województwa Dolnośląskiego. Celem konkursu jest wyszukiwanie i promowanie pamiątek popularyzujących nasz region. Tym razem pierwszą nagrodę zdobyła Katarzyna Wróblewska za obraz z widokiem młyna papierniczego wykonany metodą quillingu na papierze czerpanym. Drugą nagrodę przyznano Ewie Głowak z Galerii Rękodzieła „Retro” za bombkę choinkową z wizerunkiem Krzywej Wieży w Ząbkowicach Śląskich, wykonaną techniką decoupage’u. Trzecia nagroda trafiła do Joanny Stopyry za obraz malowany na szkło, przedstawiający dusznicką papiernię, która staje się coraz bardziej rozpoznawalną atrakcją turystyczną Dolnego Śląska. Nagrody wręczył laureatom wicemarszałek Andrzej Kosiór.

Akcent muzyczny

Święto Papieru ma zawsze swój akcent muzyczny. Tym razem był to występ kłodzkiego chóru Concerto Glacensis. Niezwykle żywiołowy i pogodny, był gorąco oklaskiwany przez publiczność. Zakończył pierwszy dzień imprezy. Zwiedzający nie kwapili się jednak do opuszczenia Muzeum i jeszcze długo krążyli po jego terenie. W niedzielę turyści przybywali nawet jeszcze kilka minut przed zakończeniem.

Do sukcesu XV Święta Papieru przyczyniło się wiele instytucji i firm, m.in. gminy Duszniki-Zdrój i Bystrzyca Kłodzka, Starostwo Powiatowe w Kłodzku, Nadleśnictwo Zdroje, Miejski Ośrodek Kultury i Sportu w Dusznikach-Zdroju, Miejski Zespół Szkół w Dusznikach-Zdroju, Park Narodowy Gór Stołowych, hurtownie Apak i Renoma oraz Transport Wiesław Walecki z Dusznik-Zdroju, a także największy w Polsce producent papieru – Mondi Świecie S.A.

*****

Teraz na Wawelu

Od 25 lipca do 21 sierpnia 2015 roku na dziedzińcu Zamku Królewskiego na Wawelu nasze Muzeum było prezentowane na planszach w ramach projektu „Piękno odnalezione”.

Projekt i realizacja wystawy: Positive Image Foundation. Fundacja na Rzecz Kultury, Sztuki i Dziedzictwa Kulturowego.

*****

SIERPIEŃ

Sztafetowe przejście non-stop Głównego Szlaku Sudeckiego im. Mieczysława Orłowicza

27 sierpnia 2015 roku nasze Muzeum znalazło się na trasie „Sztafetowego przejścia non-stop Głównego Szlaku Sudeckiego”. Zgodnie z planem organizatora akcji – Studenckiego Koła Przewodników Sudeckich z Wrocławia – od strony Ziębica przybyła do nas sztafeta niosąca symboliczną „pałeczkę sztafetową” (lokalizator GPS). Nastąpiło uroczyste przekazanie i kolejny zespół podążył w stronę Kudowy-Zdroju. Dla pozostałych uczestników sztafety Muzeum Papiernictwa urządziło szkolenie z zakresu obsługi ruchu turystycznego, które poprowadził dyrektor Maciej Szymczyk. Po części teoretycznej sztafetowcy wzięli udział w części praktycznej i samodzielnie wykonali kartki papieru. Na naszych gości czekała również niespodzianka: każdy miłośnik górskich wędrówek odbił dłoń w papierze. Radości było co niemiara.

WRZESIEŃ

„Uchronić przed czasem” – wystawa czasowa

Scenariusz i projekt plastyczny wystawy: dr hab. Weronika Liszewska

Kurator wystawy: mgr Teresa Windyka

Okres prezentacji: 15 września – 12 października

*****

Sezon po czesku zamknięty

12 września 2015 roku wzięliśmy udział w festynie zamykającym sezon turystyczny w Novém Městě nad Metují, które jest czeskim partnerem Dusznik. Goście, licznie przybyli na novomiejski rynek, mogli własnoręcznie wyczerpać arkusz papieru ze znakiem wodnym, a także zasięgnąć informacji o atrakcjach, jakie czekają na zwiedzających w Muzeum Papiernictwa.

*****

Żelazo i szkło

12 i 13 września 2015 roku w Muzeum Papiernictwa odbyła się kolejna odsłona Europejskich Dni Dziedzictwa (EDD) pod tytułem: „Tradycje hutnicze Dusznik-Zdroju i okolicznych miejscowości”.

EDD w 2015 roku połączyło hasło „Utracone dziedzictwo”. Muzeum Papiernictwa, zainspirowane tematem, postanowiło przypomnieć dawne, okoliczne huty za sprawą kilku prelekcji poświęconych dziewiętnasto- i dwudziestowiecznym tradycjom hutniczym w Dusznikach-Zdroju i okolicznych miejscowościach. Nasi prelegenci – Marian Halemba, Henryk Grzybowski i Ryszard Grzelakowski – zapoznali zgromadzonych z historią hut szkła w Batorowie, Szczytnej i Polanicy-Zdroju oraz z historią huty żelaza w Dusznikach-Zdroju. Część teoretyczną uzupełnił pokaz techniki grawerowania szkła w wykonaniu Artura Gajczaka, artyści ze Szczytnej. Koordynatorem projektu była Dagmara Kacperowska.

*****

Na Święcie Województwa

19 września 2015 roku Muzeum Papiernictwa wzięło udział w Święcie Województwa Dolnośląskiego na wrocławskich Partynicach, które stały się swego rodzaju miniaturą regionu. Uczestnicy Święta Województwa Dolnośląskiego mogli m.in. stworzyć swoją własną biżuterię z dolnośląskich agatów, stać się poszukiwaczami złota, spróbować sił w grawerowaniu na szkle czy malowaniu ceramiki bolesławieckiej. Oczywiście, można było także własnoręcznie zaczerpnąć arkusz papieru na stoisku Muzeum Papiernictwa, które jak zwykle cieszyło się ogromnym zainteresowaniem. Frajdę miały zwłaszcza dzieci, które dumnie prezentowały samodzielnie wykonane arkusze.

*****

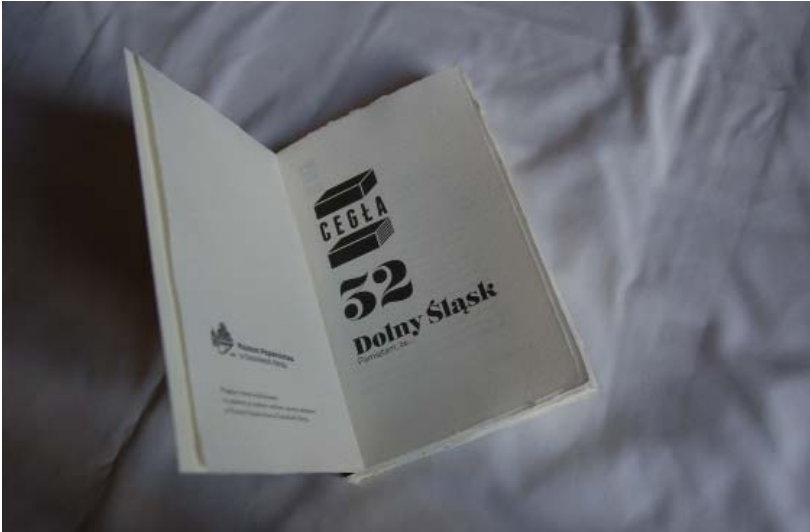
Cegła z papieru czerpanego

Od 25 września do 18 października 2015 roku trwała jesienna edycja literacko-artystycznego Festiwalu preTEXTY. Jego ideą było promowanie ambitnej literatury i sztuki współczesnej w wybranych miastach Dolnego Śląska: Wałbrzychu, Kowarach, Bielawie, Nowej Rudzie, Legnicy, Jaworze, Świdnicy oraz Strzelinie. Impreza ma na celu decentralizację życia kulturalnego, co pozwoli na zrównoważony rozwój i dostęp do kultury mniejszym ośrodkom regionalnym.

W programie dostępne były m.in.: spotkania z poetami, pisarzami i dziennikarzami, koncerty, warsztaty dla dzieci, panele dyskusyjne o regionie oraz konkursy

literackie. Podczas Festiwalu kolportowany był 32. numer „Magazynu Materiałów Literackich «Cegła»”. Bieżące wydanie zostało wydrukowane na papierze wyczerpanym w dusznickim młynie papierniczym. 32. numer „Cegły” został poświęcony wspomnieniom dotyczącym Dolnego Śląska, również tym, które związane są z Muzeum Papiernictwa.

Festiwal preTEXTY był jednym z wydarzeń związanych z Europejską Stolicą Kultury Wrocław 2016.

*****

Kultura dostępna dla seniora

26 i 27 września 2015 roku w ramach akcji „60+ Kultura” Muzeum Papiernictwa zaprosiło seniorów na bezpłatne zwiedzanie aktualnych wystaw. Z zaproszenia skorzystało 85 osób.

Naszym gościom udostępniliśmy ekspozycje stałe poświęcone historii papiernictwa oraz wystawę czasową pt. „Uchronić przed czasem”, dokumentującą efekty ostatniej konserwacji części naszych zbiorów. Zwiedzanie zakończyła pokazowa produkcja papieru oparta na średniowiecznej technologii. W niedzielę, o pełnych godzinach, odbywały się pokazy czerpania papieru, podczas których omawiano rękodzielniczą produkcję, do dziś kultywowaną w dusznickim młynie papierniczym.

„Kultura dostępna dla seniora” to kolejny element programu wdrażanego przez MKiDN. Kampania ma zachęcić starszych odbiorców do aktywnego uczestniczenia w życiu kulturalnym, dzięki wykorzystaniu oferty dostępnej w ich miejscu zamieszkania.

*****

„Laboratorium papieru” w Toruniu

25 września 2015 roku w Muzeum Diecezjalnym w Toruniu została otwarta wystawa czasowa „Laboratorium papieru”, przygotowana przez Jana Bałchana z Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju. Można ją było oglądać do 25 listopada.

Wystawa składała się z zabytkowych aparatów służących dawniej do badania właściwości papieru. To właśnie za ich pomocą turyści mogli samodzielnie oznaczyć gramaturę, grubość i twardość papieru oraz porównać jego odporność na zginanie. Z myślą o najmłodszych zwiedzających przygotowano również stanowisko z maszynami do pisania.

Realizacja wystawy w Muzeum Diecezjalnym była możliwa dzięki współpracy z firmą Mondi Świecie S.A., która wydarzenie wsparła finansowo.

*****

Cenny dar Elżbiety Dembickiej

We wrześniu 2015 roku Muzeum Papiernictwa pozyskało w formie darowizny niezwykle cenną kolekcję historycznych banknotów polskich i europejskich z prywatnych zbiorów Elżbiety Dembickiej.

Podarowany zbiór składa się z 47 banknotów. Wśród nich największą i najbardziej cenną grupę stanowią banknoty polskie wyemitowane w dwudziestolecu międzywojennym, podczas okupacji oraz w okresie PRL-u. Z waluty obcej Muzeum pozyskało marki niemieckie oraz greckie drachmy i czechosłowackie korony.

Pani Elżbieta Dembicka jest mieszkanką Dusznik, przewodnikiem sudeckim, bywającym często z wycieczkami w naszym Muzeum i aktywnie uczestniczącym w wielu imprezach organizowanych w dusznickiej piarni.

*****

PAŹDZIERNIK

Europejskie Dni Dziedzictwa podsumowane we Wrocławiu

2 października 2015 roku w Muzeum Etnograficznym we Wrocławiu odbyło się podsumowanie dolnośląskiej edycji Europejskich Dni Dziedzictwa (EDD).

Dawny letni Pałac Biskupów Wrocławskich zebrał w jednym miejscu przedstawicieli samorządowych i prywatnych instytucji kultury, regionalistów, dziennikarzy oraz miłośników dziedzictwa kulturowego, dla których głównym celem włączania się w obchody EDD jest ocalenie od zapomnienia. Zgromadzonych gości powitały kierownik Muzeum Etnograficznego Elżbieta Berendt oraz zastępca dyrektora Muzeum Narodowego we Wrocławiu Barbara Banaś. W imieniu Marszałka Województwa Dolnośląskiego słowo wstępu wygłosił Tadeusz Samborski, członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego. Koordynatorem EDD w Polsce jest Narodowy Instytut Dziedzictwa (NID), który podczas spotkania reprezentował Grzegorz Grajewski, kierownik wrocławskiego Oddziału Terenowego NID-u. Przedstawicielkami Muzeum Papiernictwa były Dagmara Kacperowska oraz Marta Nowicka.

W 2015 roku EDD odbywały się pod hasłem „Utracone dziedzictwo”. Dusznickie działania zostały wyróżnione listem gratulacyjnym, który z rąk Elżbiety Berendt i Tadeusza Samborskiego odebrała Dagmara Kacperowska. Piątkową galę zakończył recital Stanisławy Latawiec. Zebrani usłyszeli stare pieśni bałkańskie i polskie w jej wykonaniu. Wzruszający koncert uświadomił zgromadzonym, jak ważne jest również ocalenie od zapomnienia dziedzictwa niematerialnego.

*****

„Nowy Q-bis-m, czyli Pikselandia” – wystawa czasowa

Koncepcja – prof. Jerzy Olek

Kurator wystawy: mgr Dorota Zielińska-Pytlowany

Okres prezentacji: 15 października – 22 listopada

*****

*****

Nasza papiernia w TVP Kultura

Jesienią 2015 roku Narodowy Instytut Dziedzictwa we współpracy z TVP Kultura przygotował krótkie, pięciominutowe filmy dotyczące pomników historii. W każdą sobotę o godzinie 11.55 widzowie mogli poznać niezwykłą historię jednego z sześćdziesięciu posiadających ten status obiektów, a więc także naszego młyna papierniczego. Ponadto raz w miesiącu TVP Kultura emitowała półgodzinny film poświęcony zabytkom w randze pomnika historii.

Ekipę TVP gościliśmy w naszym Muzeum 3 września. Emisje filmu o dusznickim pomniku historii odbyły się w sobotę 24 października o godzinie 11.55 oraz w niedzielę 25 października o godzinie 17.05. Film był później wielokrotnie powtarzany w pasmach TVP.

*****

LISTOPAD

W „Barbarze” z Powiatem Kłodzkim

17 listopada 2015 roku, podczas kolejnego „Regionalnego wtorku”, we wrocławskim barze „Barbara” zaprezentował się Powiat Kłodzki. Wśród uczestników prezentujących atrakcje ziemi kłodzkiej nie mogło zabraknąć Muzeum Papiernictwa. Nasza ekipa wystąpiła ze stoiskiem czerpania papieru. To była druga prezentacja Muzeum Papiernictwa w barze „Barbara”. Poprzednio prezentowaliśmy naszą ofertę 14 lipca 2015 roku.

*****

O najcenniejszych zabytkach w radiowej „Trójce”

23 listopada 2015 roku Program III Polskiego Radia wyemitował blok informacji o najcenniejszych zabytkach naszego kraju. Audycje zostały zrealizowane we współpracy z Narodowym Instytutem Dziedzictwa, który otacza opieką obiekty posiadające rangę pomników historii. Jednym z pięciu zaprezentowanych skarbów kultury był młyn papierniczy w Dusznikach-Zdroju, a opowiadali o nim redaktor Agnieszka Obszańska i dyrektor Muzeum Maciej Szymczyk.

To już kolejny program zrealizowany na zlecenie Narodowego Instytutu Dziedzictwa, w którym promowany jest dusznicki młyn papierniczy. 28 września radiowa „Trójka” w cyklu „Mój skarbie” wyemitowała audycję Natalii Grzeszczak „Cyrograf i niezwykły papier”.

*****

*****

„Dolny Śląsk za pół ceny”

28 i 29 listopada 2015 roku Muzeum Papiernictwa uczestniczyło w akcji zorganizowanej przez Dolnośląską Organizację Turystyczną: „Dolny Śląsk za pół ceny”. Turycy odwiedzający wówczas najważniejsze dolnośląskie atrakcje turystyczne, mogli skorzystać z ich oferty za pół ceny.

*****

Wystawa popularyzująca dzieje papiernictwa w Bielawie

18 listopada 2015 roku w bielawskim Art. Inkubatorze odbył się wernisaż naszej wędrującej wystawy „Dzieje papieru i papiernictwa”.

Prezentację ekspozycji przygotowała Bielawska Placówka Muzealna – Dział Regionalno-Badawczy Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bielawie. Wystawę otworzyła Urszula Ubych – dyrektor Miejskiej Biblioteki Publicznej w Bielawie. Dusznickie Muzeum reprezentowali Jan Bałchan i Edward Płachytko. Podczas wernisażu Jan Bałchan wygłosił prelekcję poświęconą historii papieru, technice i technologii jego wytwarzania. Natomiast Edward Płachytko prowadził warsztaty czerpania papieru, w trakcie których każdy mógł wykonać własny arkusz znakowany filigranem.

*****

Inkubator kultury – ważny krok w rozwoju Muzeum

Dzięki dotacjom z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego w wysokości 71 450 złotych oraz z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w wysokości 70 000 złotych – w ramach Programu Operacyjnego „Rozwój infrastruktury kultury”, priorytet „Infrastruktura Kultury” – Muzeum przystąpiło do opracowania programu przygotowawczego dla inwestycji zwanej „Inkubator kultury”. Koordynatorem zadania jest wicedyrektor Joanna Seredyńska.

Opracowany program funkcjonalno-użytkowy to dokumentacja, która posłuży do przygotowania inwestycji, której celem będzie przebudowa kotłowni na cele muzealne (z pracowniami, salami edukacyjnymi i magazynami muzealiów), przebudowy pawilonu na muzealnej posesji na centrum obsługi turystów (z nowoczesnymi kasami biletowymi, poczekalnią i punktem gastronomicznym) oraz odpowiedniego przystosowania do nowych potrzeb posesji muzealnej. W ramach projektu planowane jest odtworzenie młynówki.

*****

*****

GRUDZIEŃ

Wigilijny czar z Reymontem w tle

10 grudnia 2015 roku w Sali Kameralnej im. Jana Webera w Dusznikach-Zdroju gościliśmy znanych aktorów serialowych i teatralnych: Aurelię Sobczak i Stanisława Górkę oraz dysponującą wspaniałym ponaddwuoktawowym głosem artystkę – Barbarę Drożdżińską.

Artystów sprowadził do Dusznik i przedstawił publiczności członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego Tadeusz Samborski – polityk, dziennikarz i dyplomata, któremu podczas wizyty towarzyszył wicedyrektor Departamentu Spraw Społecznych Urzędu Marszałkowskiego Dominik Kłosowski. Aktorzy wystąpili z programem „Wigilijny czar z Reymontem w tle”. To pełne ciepła i radości artystyczne kołędowanie, oparte na znakomitych tekstach Joanny Kulmowej, Ernesta Brylla, Wojciecha Młynarskiego, Jeremiego Przybory, Juliana Tuwima, ze wspaniałą muzyką Jerzego Derfla, Katarzyny Gaertner i Seweryna Krajewskiego. Całości dopełniały przepiękne Reymontowskie opisy tradycji i obrządków wigilijnych, tworząc bajkową opowieść. Na widowni zasiedli głównie uczniowie dusznickiej podstawówki oraz gimnazjum, którzy nie tylko nie wyglądali na bardzo znudzonych, ale nawet na koniec przyłączyli się do wspólnego śpiewania kołеды zaintonowanej przez Tadeusza Samborskiego. Niektórych dorosłych widzów, mających korzenie na wschodzie dawnej Polski, mocno poruszyły akcenty kresowe programu, za które osobiście dziękowali artystom po spektaklu. Po występie zaproszeni przez dyrektora Macieja Szymczyka goście odwiedzili nasz młyn papierniczy. Koordynatorem wydarzenia było Muzeum Papiernictwa (za organizację przedsięwzięcia odpowiadała Dagmara Kacperowska), a sali na spektakl użyczyła Fundacja Międzynarodowych Festiwali Chopinowskich w Dusznikach-Zdroju.

*****

O przyszłości Muzeum Papiernictwa na posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków

14 grudnia 2015 roku w siedzibie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków we Wrocławiu na posiedzeniu Wojewódzkiej Rady Ochrony Zabytków odbyła się prezentacja Programu Funkcjonalno-Użytkowego. Koncepcję realizacji projektu „Inkubator kultury”, polegającego na przebudowie dawnej kotłowni na budynek muzealny, przebudowy wiaty na centrum obsługi zwiedzających oraz modernizacji muzealnego dziedzińca wraz z odtworzeniem młynówki, zaprezentowała Radzie Barbara Obelinda-Nowak – Wojewódzki Konserwator Zabytków, a szczegóły zadania wy-

jaśniał Maciej Szymczyk. Członkowie Rady zaakceptowali program w zaproponowanym przez projektantów kształcie, z jednoczesną uwagą o konieczności budowy odpowiednich parkingów dla zwiedzających.

*****

Badania dendrochronologiczne

Prowadzenie prac związanych z instalowaniem systemu gaszenia pożarów w budynkach papierni było okazją do przeprowadzenia badań pod kątem datowania drewna wykorzystanego do budowy młyna papierniczego i suszarni. Prace zrealizowane przez prof. Marka Krąpca rzucają nowe światło na wiek poszczególnych budynków muzealnych. Dzięki nim możemy m.in. stwierdzić, że niektóre ściany z suszarni datowanej dotąd na XVIII wiek, zawierają belki z początku XVII stulecia.

*****

Postępy w realizacji projektu „Renowacja i adaptacja na cele kulturalne zabytkowego budynku suszarni oraz zabezpieczenie przeciwpożarowe kompleksu Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju wraz z konserwacją i digitalizacją zbiorów”

Rok 2015 był okresem intensywnych prac przy realizacji projektu finansowanego ze środków Europejskiego Obszaru Gospodarczego i funduszy norweskich, koordynowanych przez wicedyrektor Joannę Seredyńską.

W ramach projektu w 2015 roku przeprowadzono szereg prac, spośród których najważniejsze to:

- konserwacja muzealiów, której poddano 312 obiektów, w tym większość (283 szt.) stanowią obiekty na podłożu papierowym: dokumenty rękopiśmienne, drukowane, fotografie, pocztówki, plany, karty z kolekcji papierów ręcznie czerpanych oraz rysunki tuszem,
- uruchomienie pracowni digitalizacji muzealiów oraz digitalizacja 418 zabytkowych obiektów, m.in. arkuszy papieru ze znakami wodnymi, dokumentów, wzorników papierów, urządzeń laboratoryjnych, obrazów, urządzeń papierniczych i drukarskich,
- produkcja spotu reklamującego projekt, który będzie wyemitowany w wiodących stacjach telewizyjnych ogólnokrajowych i regionalnych,
- rozpoczęcie prac budowlanych, z których najważniejszym elementem był montaż systemu gaszenia pożarów mgłą (system FOG) – do końca 2015 roku zdołano wykonać instalację w większej części młyna papierniczego, m.in. w salach wystawowych.

Opracowano na podstawie:

- portali internetowych Muzeum Papiernictwa: <www.muzeumpapiernictwa.pl>, <www.mużpap.pl>;
- sprawozdania z działalności merytorycznej Muzeum Papiernictwa za 2015 rok;
- relacji pracowników Muzeum.

Autorzy fotografii:

- K. Jankowski,
- Sz. Korzuch
- M. Szymczyk,
- D. Zielińska-Pytlowany.